

забезпечення та інтеграції програми ІС-Підприємство з відповідною спеціальною програмою внутрішнього аудиту. Можна лише зауважити, що методичною базою матриці стали SWOT-аналіз, PERST-аналіз, та методика ABC-аналізу, PIMS та SPACE аналіз.

Слід зауважити, що моделювання ризиків виявилось неефективним з двох базових причин: перша – громіздкість моделі кожного виду ризику та його чинників; друга – абсолютна непрогнозованість настання того чи іншого видів чи декількох ризиків одночасно. Тому, в сучасних умовах головним методом боротьби з потенційними ризиками у ТЕД залишається формалізація процедур обліку та внутрішнього контролю за операційною діяльністю. Це на практиці може зменшити настання різних видів ризиків на 10-15%, що недостатньо для ефективного ведення ТЕД.

Слід також вказати на такий чинник потенційної ефективності внутрішнього аудиту, як система обліку. Остання повинна інтегрувати в собі як фінансовий облік, так і так званий оперативний облік, який у ТЕД є певним чином впорядкованою системою різноманітної інформації для менеджменту – від юридичного до технологічного характеру.

Література:

1. Н.В.Кузнецов. Управление рисками. – Владивосток: ТИДОТ ДВГУ, 2004. – 168 с.
2. Коментарий к Инкотермс. МТП № 461/90; пер. с англ.-АО Консалтбанкир, 2000 .- 200 с.

Володимир Дрозденко

*Міжнародний університет бізнесу і права
м. Херсон, Україна*

МЕХАНІЗМ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ ІНТЕГРОВАНИХ КОРПОРАТИВНИХ СТРУКТУР НА РИНКУ ПТАХІВНИЦТВА

Принципи інституту антимонопольного регулювання забезпечують цілеспрямований державний вплив на конкуренцію та господарську діяльність її учасників. У свою чергу, принципи інституту антимонопольного регулювання не ізольовані та не автономні один від одного. Сутність інституту антимонопольного регулювання відображається сукупністю цих принципів.

Провідна роль в антимонопольному регулюванні, безумовно, належить спеціалізованим органам, які за своїм правовим статусом відповідно до ст. 1 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» віднесені до державних органів влади із спеціальним статусом, метою діяльно-

сті яких є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності.

Антимонопольне регулювання може розвиватися у двох напрямках:

- прийняття та застосування законодавства;
- договірна форма взаємодії суб'єктів господарювання за умов дотримання законодавчо встановлених правил та обмежень, включаючи відносини з контролюючим органом.

Контроль як один із основних методів діяльності антимонопольних органів є обов'язковим етапом будь-якої управлінської діяльності, яка охоплює підготовку управлінського рішення, його реалізацію та контроль за виконанням. Контроль є також важливою функцією управління, що забезпечує перевірку виконання рішення, досягнення бажаного результату. Реалізація контрольних повноважень опосередковує виконання покладених на антимонопольні органи завдань. У процесі антимонопольного регулювання контроль реалізується у формі попереднього та подальшого контролю.

Контроль та регулювання – основне призначення антимонопольного інституту, а його результативність повинна виявлятися у тій ринковій ситуації, яка складається на відповідному товарному ринку.

Галузь птахівництва неодноразово попадала під увагу Антимонопольного комітету України. Так, на загальнодержавному ринку охолодженого м'яса птиці АМК України у 2005 році було виявлено ознаки колективної монополії. АОЗТ (нині – ВАТ) «Миронівський хлібопродукт» (торгова марка «Наша Ряба», Київ), ЗАТ «Оріль-Лідер» (Дніпропетровська обл.) і ЗАТ «Комплекс «Агромарс» (торгова марка «Гаврилівські курчата») були запідозрені в монополізмі, вірніше – в порушенні антиконкурентного законодавства. За висновками АМК 2005 року, ринок птиці України був недостатньо сформований і впорядкований, щоб говорити про які-небудь стійкі монополії, що виникають у його межах. Варто відзначити, що у своїх дослідженнях Антимонопольний комітет розділив ринок на два види – замороженої та охолодженої птиці, мотивуючи тим, що м'ясо в цих випадках має різні показники поживності й корисності (охолоджене м'ясо ближче до свіжого, отже, їх не можна змішувати). В 2004 році частка «Миронівського хлібопродукту» на ринку замороженого м'яса птиці становила 6,5%, «Оріль-Лідер» – 1,8%, а «Агромарс» – 1,35%. Тобто, українські заморожені кури конкуренції «ніжкам Буша», як і раніше, не становлять, а отже, монополії тут бути не може. Деяка інша ситуація з охолодженою курятиною: тут трійка лідерів посідає відповідно 16,07%, 8,3% й 13,2% від усього ринку. Однак і цього для монополії замало: згідно з законодавством, для індивідуальної монополії треба контролювати як мінімум 35%, для колективної – 50%.

Тобто у 2005 році жодних порушень конкурентного законодавства не було. Проте, хоча всі три компанії, об'єднавшись, не дотягували навіть до 50% і не могли скласти конкуренції птахофабрикам місцевого значення чи дрібним фермерам, порушення вдалося відшукати. Суть його полягала в тому, що «Миронівський хлібопродукт» і «Оріль-Лідер», не узгодивши свої дії з Антимонопольним комітетом, почали працювати під однією торговою маркою – «Наша Ряба». Крім того, в кінці 2002 року між компаніями було підписано ліцензійний договір, згідно з яким «Оріль-Лідер» дістав право на використання торгової марки «Наша Ряба». Фактично це означало злиття. Проте враховуючи відсутність антиконкурентних дій та скарг з боку конкурентів, замість можливого в таких випадках штрафу в розмірі 10% від загального доходу, АМК призначив символічну суму штрафу в 350 тис. грн. ВАТ «Миронівський хлібопродукт» і 150 тис. грн. «Оріль-Лідер» за порушення конкурентного законодавства у вигляді антиконкурентних узгоджених дій. Пізніше «Миронівський хлібопродукт» отримав дозвіл від АМК придбати 90% «Оріль-Лідера».

Крім попередження анти конкурентних дій АМК України може давати рекомендації щодо цінової політики корпорацій. Так, у липні 2008 року з метою забезпечення стабільності цінової ситуації на ринку м'яса птиці, Антимонопольний комітет України офіційно рекомендував ВАТ «Миронівський хлібопродукт» (ТМ «Наша Ряба») та ТОВ «Комплекс Агромарс» (ТМ «Гаврилівські курчата») утриматися від економічно необґрунтованого підвищення цін на дану продукцію до завершення Комітетом дослідження діяльності цих виробників.

На наш погляд, регулювання, Антимонопольним комітетом конкурентних відносин, повинно бути обережним, виваженим та послідовним. Підприємства, що мають домінуюче становище повинні ретельно, прискіпливо аналізуватися та вивчатися, так само як і ситуація у конкурентному середовищі, тих сегментів ринку, на яких вони працюють. Обережність у висновках необхідна перш за все того що, окрім створення конкурентного середовища на державному ринку, держава має ще турбуватися про національну конкурентоспроможність, яка знаходить своє відображення у міжнародній торгівлі, в якій не має місця слабкому, розпорошеному капіталу.